

LEKA KOMMUNE

Planstrategi

2021 - 2023

Justert etter offentlig ettersyn, september 2021

Innhold

1. Plansystemet.....	4
2. Statlige og regionale føringer.....	6
Nasjonale forventninger	6
Regionale føringer.....	6
Regional samhandling – kommunesamarbeid	6
3. FN-s bærekraftsmål.....	7
4. Samfunnsutvikling.....	8
Folketallsutvikling, befolkning og kommunale tjenester.....	8
Framtidsbildet – drømmen om en livskraftig og robust (mikro)kommune	10
5. Strategisk planlegging – planstatus	11
Gjeldende kommuneplan.....	11
Økonomiplan – bærekraftig økonomi	11
Risiko- og sårbarhet, og klima- og miljøutfordringer	11
Arealstrategi	12
Folkehelse og universell utforming	12
Barn og unges oppvekstvilkår	13
Landbruk og jordvern hensyn.....	13
6. Vurdering av gjeldende planer og planbehov.....	14
PLANBEHOV	14
PLANER SOM ER UTARBEIDET og som videreføres som de er	15

1. Plansystemet

Formålet med kommunal planstrategi er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen skal starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 skal kommunestyret minst én gang i hver valgperiode og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta kommunal planstrategi. Planstrategien bør, ifølge loven, omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunes planbehov i valgperioden.

Planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Dette er også nedfelt i plan- og bygningslovens § 3-1 1. ledd om oppgaver og hensyn i planlegging etter loven.

Den kommunale planstrategien er i seg selv ikke en plan. Kommunal planstrategier derfor ikke en arena for å vedta mål og strategier. Strategien skal drøfte utviklingstrekk i kommunen som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyre perioden. Planstrategien er retningsgivende for kommunens planlegging og har ingen direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere. Det kan ikke fremmes innspillinger for kommunens planstrategi.

For å sikre muligheten til å komme med innspill må planstrategien ligge ute til offentlig ettersyn minst en måned før endelig vedtak. Den politiske saken behandles i formannskapet og kommunestyret etter det. Figuren nedenfor illustrerer prosess og tidsrammer.

Figur1: Tidsplan for arbeidet med planstrategien

Leka kommune mangler en overordna samfunnsplan der visjon og fokusområder er meisle ut. Dette bli derfor en av de viktige planoppgavene i denne planperioden.

Planhierarkiet og samhandlingen mellom de forskjellige delene vises i skissen på neste side.

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen er forankret i plan- og bygningsloven og utarbeides for en periode på 12 år og rulleres normalt hvert fjerde år.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen beskriver langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Arealdelen er juridisk bindende og fastsetter hovedtrekkene i arealdisponeringen i Leka kommune. Arealdelen definerer rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og arealbruk som kan iverksettes i kommunen.

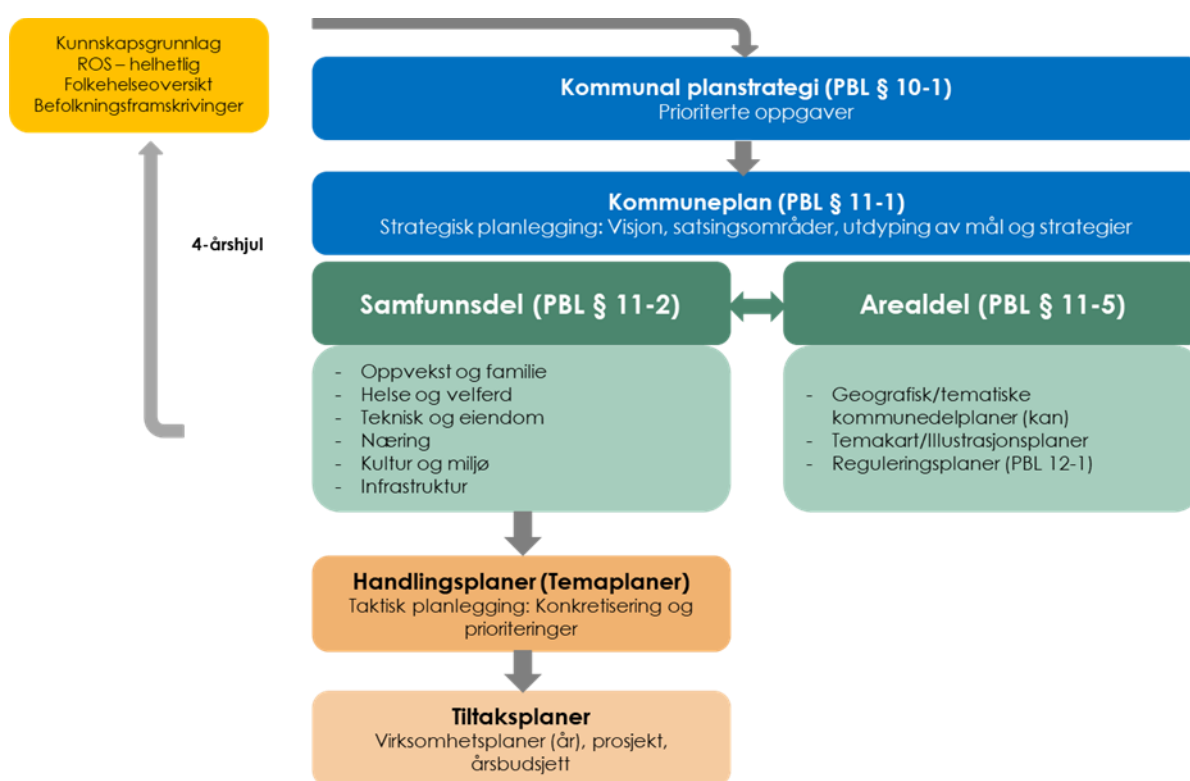
Økonomiplanen (kommuneplanens handlingsdel) viser hva kommunen skal prioritere de neste fire årene. Kommunen tar nå i bruk et helhetlig system (Framsikt) for sammenheng mellom kommunale planer og økonomi. Her sikres en rød tråd fra kommunale planer (visjon, mål, strategier og handlingsplaner), økonomiplanen og virksomhetsplaner til budsjetter og rapportering.

Temaplaner

En temaplan er en strategisk plan som omhandler et spesifikt tema eller fagområde. Temaplaner har, i all hovedsak, et tilsvarende tidsperspektiv som kommuneplanen (minst 12 år). Revideringen av den enkelte temaplan vurderes i forbindelse med planstrategien hvert fjerde år. Noen temaplaner vil være sektorovergripende og gi føringer for hele organisasjonen, slik som for eksempel kommunens arbeidsgiverpolitikk. Andre temaplaner gjelder for et mer avgrenset tjenestoområde som temaplan vann og vannmiljø, eller fagfelt som temaplan for naturmangfold.

Ved utarbeidelse av en handlingsplan/temaplan, skal politisk eierskap sikres gjennom aktiv involvering. Alle temaplaner vil følge en bestemt mal for utarbeidelse der rammer for arbeidet, formålet, medvirkning og iverksetting er klart definert. Malen vil også inneholde oppsett for innsatsområder, strategier og indikatorer. Dette for å sikre en enhetlig profil og en lik tilnærming til alle temaplaner.

Planene skal være forståelige, tilgjengelige og relevante for beslutningstakere, innbyggere, fagmiljøer og andre interesser.

Figur2 : Planhierarkiet og samhandlingen mellom de forskjellige delene i planhierarkiet. FRAMSIKT er et digitalt verktøy som kommunen nå innfører for å sikre oversikt og sammenheng i kommunens planer. Alle temaplaner og sektorplaner med økonomiske konsekvenser blir systematisk synliggjort i økonomiplanen. Temaplanene/ sektorplanene skal være forankret i mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel og i kommuneplanens handlingsdel (økonomiplanen).

Noen tema er tverrsektorielle og er et felles ansvar for alle kommunens tjenester. Folkehelse, innovasjon og bærekraft er eksempler på tverrsektorielle temaer av stor viktighet for Leka kommune. Hensikten med å innarbeide tverrsektorielle temaer i temaplanene, er å sørge for at viktige temaer for flere tjenestoområder ivaretas i alle relevante temaplaner. Hvordan tverrsektorielle tema er tenkt behandlet kommer frem i sak om mandat for den enkelte temaplan. For de fleste av disse tverrsektorielle temaene utarbeides det ikke egne temaplaner, men de er vesentlige for å vise Leka kommunes fokus, prioriteringer og mål.

Nedenfor følger en oversikt over tverrsektorielle temaer som innarbeides i den enkelte temaplan dersom det er relevant.

Tverrsektorielt tema
Innovasjon og digitalisering
Folkehelse og helsefremmende arbeid
Bærekraftsmålene og implementering av bærekraftsdimensjonene i tjenesteproduksjonen
Samfunnssikkerhet og beredskap
Fattigdomsbekjempelse
Aldersvennlig samfunn
Universell utforming
Medborgerskap og frivillighet
Klima og miljø

2. Statlige og regionale føringer

Både regionale og nasjonale myndigheter setter mål for arealplanleggingen. Nasjonale mål er nedfelt gjennom lover, retningslinjer, stortingsmeldinger, offentlige utredninger og ytterligere konkretisert gjennom egne planer og veiledere. Eksempler på dette er bl.a. folkehelse, barn og unges interesser, areal- og transportplanlegging, samt landbruk og matpolitikk.

Nasjonale forventninger

Regjeringen legger vekt på disse fire hovedutfordringene i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regionale føringer

Trøndelag fylkeskommune har mål om å bidra med økt bolyst og næringsutvikling i et bærekraftig Trøndelag. Dette er nedfelt i Regional planstrategi «[Trøndelagsplanen](#)», vedtatt 17.06.2020. Planen er bygd opp rundt tre innsatsområder: (1) Bolyst og livskvalitet, (2) Kompetanse, verdiskapning og naturressurser, (3) Regionale tyngdepunkt og kommunikasjon. Fylkeskommunen bistår kommunene med relevant statistikk og analyse til deres virksomhet. For mer informasjon vises til «[Trøndelag i tall](#)»

Fylkesmannen i Trøndelag har den 24.09.19 sendt ut et brev til kommunene i Trøndelag med innspill til arbeidet med kommunal planstrategi. Fylkesmannen anbefaler at disse temaene blir gjennomgått i planstrategien: **Bærekraft, demografi, tjenesteutvikling, barn og unges oppvekstsvilkår, folkehelse og universell utforming, landbruks- og jordvern hensyn, risiko- og sårbarhet og klima- og miljøutfordringer**. I det neste kapitlet følger en gjennomgang av alle disse temaene.

Regional samhandling – kommunesamarbeid

Leka kommune har et utstrakt interkommunalt samarbeid med bl.a. Nærøysund kommune på områder kommunen selv av ressursmessige årsaker hverken kan eller bør ha egne planer for. I planarbeidet vil synspunkter fra nabokommunen være en del av grunnlaget.

Ved avtale om plansamarbeid med andre kommuner anbefales at det legges inn mekanismer som sikrer at kommunen ivaretar ansvaret for innbyggerne.

For utvikling av Namdalsregionen innenfor spesielt reiseliv og samferdsel på områder som vil berøre Leka kommune direkte, vil medlemskapet i Namdal Regionråd gi viktige inngangsverdier i forhold til mål og strategier på de aktuelle områdene.

3. FN-s bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er en premissgiver for all planlegging og legges til grunn for planstrategien. Leka kommune velger ut de mest vesentlige målene å arbeide med i kommende planperiode. Målene legges til grunn for satsningsområdene i kommuneplanen.

Figur 3: FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Det foreslås følgende bærekraftsmål som fokusområde i planperioden:

- ✓ God helse og livskvalitet (3)
- ✓ God utdanning (4)
- ✓ Bærekraftige lokalsamfunn (11)
- ✓ Livet i havet (14)
- ✓ Livet på land (15)

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

FNs bærekraftmålsetninger bør brukes i alt planarbeid for å øke bevisstheten om relevante og aktuelle delmål i arbeid med egen bærekraftig lokalsamfunnsutvikling. Bærekraftmålene kan gi god veiledning mht å se muligheter og løsninger i forhold til de utfordringene og behovene viser som viktigst for Lekasamfunnet.

Figur 4: de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling

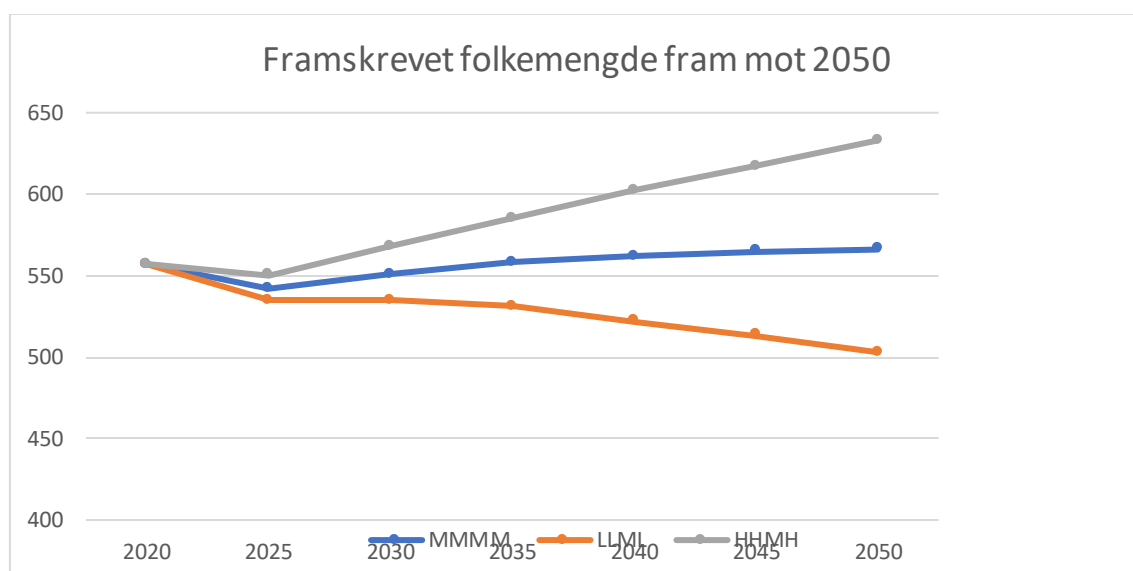
4. Samfunnsutvikling

Planstrategien skal gi oss et bilde på status for viktige områder i nåtid, samtidig som vi prøver å se 10-20-30 år fram i tid og se på hvordan Lekasamfunnet kan utvikle seg. Målet er å ruste oss for å møte krevende utfordringer, og samtidig gripe de mulighetene som kan finnes for positiv utvikling.

Folketallsutvikling, befolkning og kommunale tjenester

Folketallsutvikling sier noe om hva vi skal planlegge for (vekst, stillstand eller reduksjon) og alderssammensetningen forteller hvilke tjenester folk vil ha behov for i dag og i framtida. Utviklingen i Leka de siste 10 årene (pr. 1. januar) viser en jevn nedgang i perioden (2011-2020) fra 589 til 557 innbyggere. Det er en nedgang på 32 innbyggere. Vi må ha et mål om å snu denne trenden. Pr 2. kvartal 2021 er innbyggertallet i Leka kommune 562.

Figuren nedenfor viser tre alternativer for befolkningsframskriving i perioden 2020 - 2050. Etter alternativet «Lav nasjonal vekst» vil befolkningen reduseres med 54 personer. Etter «Hovedalternativet» ser man en svak økning i befolkningen på 9 %. Etter alternativet «Høy nasjonal vekst» vil befolkningen øke med 76 personer i perioden 2020 til 2050. Det er «høy nasjonal vekst» vi helst ønsker å planlegge for, og som vi håper og tror kan være realistisk. Det er liten forskjell i befolkningsframskriving i årene 2021-2024 på hovedalternativ og høy nasjonal vekst, men i 2034 har SSB beregnet et folketall som ligger 27 innbyggere mer enn i hovedalternativet.

Figur 5: SSBs befolkningsframskriving presenterer tre alternativer, hovedalternativet (MMMM), lav nasjonal vekst (LLML) og høy nasjonal vekst (HHMH).

For å kunne si noe om endringer i behovet for tjenester til befolkningen må vise på alderssammensetningen til framtidens innbyggere. I tabellen på neste side har vi kategorisert befolkningen i barn og unge (0-5, 6-15 og 16-20), yrkesaktive (16-66) og pensjonister (67-99) innen de ulike alternativene for befolkningsframskriving.

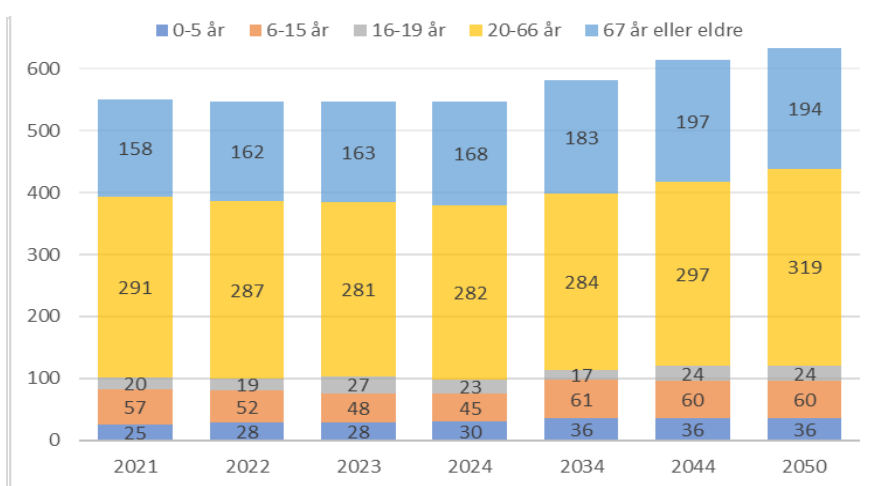
		2021	2022	2023	2024	2034	2044	2050
0-5 år	Lav nasjonal vekst (LLML)	25	28	27	30	24	24	23
	Hovedalternativet (MMMM)	25	28	27	30	29	32	30
	Høy nasjonal vekst (HHMH)	25	28	28	30	36	36	36
6-15 år	Lav nasjonal vekst (LLML)	57	52	48	45	45	40	40
	Hovedalternativet (MMMM)	57	52	48	45	51	60	60
	Høy nasjonal vekst (HHMH)	57	52	48	45	61	60	60
16-19 år	Lav nasjonal vekst (LLML)	20	19	27	23	17	16	16
	Hovedalternativet (MMMM)	20	19	27	23	17	20	24
	Høy nasjonal vekst (HHMH)	20	19	27	23	17	24	24
20-66 år	Lav nasjonal vekst (LLML)	289	282	279	273	268	261	262
	Hovedalternativet (MMMM)	291	284	280	276	279	270	281
	Høy nasjonal vekst (HHMH)	291	287	281	282	284	297	319
>= 67 år	Lav nasjonal vekst (LLML)	157	161	157	165	177	174	162
	Hovedalternativet (MMMM)	157	162	161	168	181	182	171
	Høy nasjonal vekst (HHMH)	158	162	163	168	183	197	194

Figur 6: Sammenstilling av framskrevet folketall 2020-2050 etter alternativer høy, middels eller lav nasjonal vekst kategorisert i aldersgrupper barn og unge, yrkesaktive og pensjonister. Kilde: SSB, tabell 12882.

Tallene for kommende planperiode (2021-2024) er nokså stabile for aldersgruppen barn og unge. Gruppen skoleelever går noe ned, mens gruppen 0-5 øker noe. Gruppen i yrkesaktiv alder ser ut til å avta noe i planperioden, mens gruppen 67+ øker.

For gruppen yrkesaktive ser vi en negativ tendens fram mot 2034 i alle framskrivningene. Tallene lenger ut i perioden blir mer usikre. Vi ser likevel her konturene av en optimistisk økning også i aldersgruppen yrkesaktive, dersom vi følger alternativet «høy nasjonal vekst».

I perioden fram til 2034 øker gruppen 67+ i alle framskrivninger, og ved «høy nasjonal vekst» er det i denne gruppen mesteparten av veksten kommer. Tallene viser oss at omsorgsbyrden vil øke i framtida. Dette vil få følger for innrettingen og planleggingen av tilbudet innen helse- og omsorgstjenester og velferdsteknologi. Det er derfor riktig satsing at Leka nå planlegger investeringer innen denne sektoren. Leka kommune vil i arbeidet med «Oversikt over helsetilstanden i befolkningen» og kommunedelflaner for omsorgssektoren og oppvekstsektoren følge opp strategier og tiltak for en endring/økning i behovet av tjenester.

Figur 7: Framskrevet folkemengde 1. januar etter alternativer «Høy nasjonal vekst» (HHMH) kategorisert i aldersgrupper barn og unge, yrkesaktive og pensjonister.

Framtidsbildet – drømmen om en livskraftig og robust kommune

Vi vet av erfaring at SSB sine framskrivninger i tidligere perioder ikke har slått riktig an for Leka. Vi må derfor ikke la dystre tall fra SSB legge premissene for **vår forventning om framtida**.

Tanken og visjonens kraft er svært viktig, og fra økonomisk teori vet vi at forventning om en positiv utvikling kan ha alt å si for suksess. Med god samhandling, optimistisk tenkning og riktige grep kan vi ta skjea i egen hånd og la positive framtidsbilder og godt omdømme dra oss inn i en livskraftig framtid. Det er denne jobben vi skal gjøre i arbeidet og prosessen med kommuneplanens samfunnsdel, og når vi tar tak i ulike temaplaner må vi tenke på hvordan vi kan utvikle våre fortrinn og styrker til å gjøre en forskjell for fellesskapet og framtida.

For å endre på utviklingen vil det være svært viktig med stimulerende tiltak i forhold til bli- og bolyst. Tiltak innenfor pleie og omsorg, skole og oppvekst, psykisk helse og folkehelse samt stimulerende tiltak innenfor næringslivet, er alle områder som kan bidra til at innbyggerne blir i kommunen.

Hva er så nøkkelen for å lykkes? Vi skal mer enn å «holde» på innbyggere. Vi skal komme dit hen at innbyggerne kjenner av dette er et **godt samfunn å leve i, virke i og skape i, - i alle livsfaser**. Dette vil trolig også være den beste garanti og markedsføring som stimulerer tilflytting, bolyst, blilyst, næringutvikling og framtidstro.

5. Strategisk planlegging – planstatus

Gjeldende kommuneplan

Leka kommune må prioritere utarbeidelse av *kommuneplanens samfunnsdel*. Det er denne planen som er det overordna styringsdokumentet som forteller noe om den retning kommunen ønsker å arbeide mot. Det er viktig at man får til et bredt engasjement rundt denne planen. *Kommuneplanens arealdel* må ses i sammenheng med samfunnsdelen. Strategier som framkommer i samfunnsdelen, må gjenspeiles i arealdelen. Plan- og bygningsloven forsterker kravene til arealplan som basis for utbygging. En arealplan for Leka skal derfor beskrive dagens og morgendagens arealbruk, spesielt med tanke på bosetting og næringsutvikling.

Kommunens arealdel ble vedtatt i k-sak 07/13. Leka kommune deltar i prosjekt for utarbeidelse av regional kystsoneneplan for Namdalen. Målsetning er å revidere kystsonedelen av kommuneplanens arealdel for hver av kommunene som deltar. For landarealene er det et behov for å vurdere utbyggingsbehov både i definerte byggeområder, og i LNF-soner for spredt utbygging. Rammer for bygging i LNFb-soner må vurderes og økes. Reguleringsplan for Skei Havneområde er vedtatt igangsatt.

Økonomiplan – bærekraftig økonomi

Bærekraftig økonomi er ryggraden i lokalsamfunnet, og eventuelle endringer i økonomiske rammer vil kunne kreve prioriteringer i tiden som kommer. Kunnskapen fra arbeidet med kommunereformen kan nyttes aktivt som insitament for utfordringer og muligheter med ulike alternativer. Dette vil kunne utgjøre et viktig kunnskapsgrunnlag for utviklingen av Leka kommune som tjenesteyter og utviklingsaktør.

Den økonomiske dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å sikre økonomisk trygghet for alle. For Leka kommune innebærer dette at ressurstildeling og ressursutnyttelse oppfattes som rettferdig og meningsfull og at tiltak i form av investeringer har lang levetid og nytte for kommunens innbyggere. Dette sier noe om hvordan kommunens økonomiske ressurser bør benyttes over tid for fellesskapets beste. Videre skal kommunens ressursutnyttelse økonomisk fjerne/reduere gapet mellom fattig og rike gjennom en aktiv «fattigdomsbekjempelse» som igjen vil bidra til å skape ro og samhold i kommunen. Leka kommune nyter godt av et havbruksfond som nettopp bør brukes i betydningen økonomisk bærekraft.

Risiko- og sårbarhet, og klima- og miljøutfordringer

Beredskap og sikkerhet har et stort nasjonalt fokus og vi som kommune har en sentral rolle i dette arbeidet. Kunnskap og bevissthet er det viktigste grunnlaget innenfor samfunnssikkerhet. Overordnet beredskapsplan med tilhørende delplaner skal rulleres i 2022.

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jfr. plan- og bygningsloven, og ellers ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet (sivilbeskyttelsesloven § 14). Kommunen deltar i **klimanettverk Trøndelag** hvor vi jobber med analyse av klimasårbarhet og utarbeidelse av **klimasårbarhetsplan**. Overordna ROS analyse og klimasårbarhetsplan skal ses i sammenheng. Det vil fremmes et planutkast i løpet av høsten 2021 som grunnlag for videre planarbeid, bl.a. beredskapsplaner. Analyse av klimasårbarhet samt overordna ROS vil legge grunnlag for å gjøre konkrete vurderinger av om det er nødvendig å oppheve, revidere samt utarbeide nye planer. Arealplanen bør revideres mht stormflonivå. Særlig kommer dette til uttrykk i forhold til samfunnskritisk infrastruktur. *Det nedsettes en administrativ gruppe med samlet ansvar for overordnet ROS, klimasårbarhet og beredskap.*

Overordna risiko- og sårbarhetsanalyse (helhetlig ROS- analyse) ble sist vedtatt i k-sak 6/16. Denne **rulleres** da det er kommet en del tiltak som gjør at noen av prioriteringsrekkefølgen bør endres. Det er også satt opp tiltak som bør gjennomføres for å være bedre rustet. Dette gjelder særlig tiltak i høy risikoklasse som gjelder (1) bortfall av strøm og IKT, (2) langvarig stengt veiforbindelse/ ferjeforbindelse, (3) brannberedskap og brann i omsorgsbolig/ sykehjem.

Videre har vi nye analyser og vurderinger som må gjøres i sammenheng med klimaendringer, stormflo og værprognoser.

Klima- og energiplan er en temaplan med tiltaksdel vedtatt i 2011 (K-sak 63/11). Den fastslår som mål at *Leka kommune skal oppfylle sin del av nasjonale og internasjonale klima- og energimål*. Planen definerer og vurderer *energieffektiviteten* i samfunnet. Dette omfatter kartlegging av andelen og bruken av ulike fornybare energikilder, samt mål og tiltak for når og hvordan Leka kan bli et lavutslippssamfunn. Planen definerer hvordan Leka skal forholde seg til *klimaendringer* og bli et klimarobust og sikkert samfunn i et endret klima. Mål og tiltak i denne planen er bare delvis gjennomført. Noen av energimålene er i ettertid vurdert å ikke være realistiske. Det er gjennomført en del enøktiltak på kommunale bygg, og dette er et fokus som vil fortsette.

Klima- og energiplan må også ses i sammenheng med overordna ROS-analyse. Det er en utfordring å gå i dybden på de ulike forventede klimarelaterte hendelser og geografiske forskjeller samt å tenke klimaendring som helhet, og ikke bare enkelthendelser. Det foreslås at klima- og energiplanen får ligge som en temaplan som fortsatt skal gjelde, men at temaene i gjeldende plan innarbeides i en ny *Overordna ROS og klimasårbarhetsplan* som omfatter strategier for klima, energi og miljø. Strategiene bør også innarbeides som en del av samfunnsplanen (KPS).

Arealstrategi

Flere tema som berører **klima og miljø** kan og bør sees i sammenheng med hverandre. Det er naturlig at denne sammenhengen kommer fram gjennom å utarbeide overordnede strategier i kommuneplanens samfunnsdel for temaene friluftsliv, sti- og løypenett, motorferdsel i utmark/på sjøen, strandsone, klima, klimatilpasning, naturmangfold, forurensning, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, samt plan for vann og avløp. Kunnskap om **naturmangfoldet** bør ligge til grunn for all arealplanlegging. Kartlegging av naturmangfoldet i Leka er av varierende alder og kvalitet. Det er behov for å samle og oppdatere kunnskapsgrunnlag. Kunnskap om naturmangfoldet er et veldig nyttig grunnlag i arbeidet med overordna arealstrategier.

Kommunen er med i en pilot (initiert av Kommunal- og Moderniseringsdepartementet) for utarbeidelse av arealstrategi. Det er spesielt LNFb-områder (Landbruk, Natur og Friluftsliv-områder åpen for spredt utbygging av bolig, fritid og næring) som vil være i fokus i arbeidet med arealstrategi(e). De nevnte tema går naturlig inn i dette arbeidet.

Folkehelse og universell utforming

Folkehelsearbeidet er sektorovergrep og omfatter tiltak i mange samfunnsområder. Folkehelseperspektivet skal gjennomsyre alle kommunens planer, jfr. Folkehelseloven §5.1. Kommunen skal utarbeide **oversiktsdokumentet** «*befolkningens helsetilstand og påvirkningsfaktorer*» (lovpålagt). Dette gir grunnlag for å lage en samfunnsplan som er en helhetlig og målrettet strategi for god folkehelse. Medvirkning og innbyggerinvolvering av alle, er selve grunnmuren i folkehelsearbeidet. Vi lager dermed ikke en egen folkehelseplan i tillegg til samfunnsplanen. Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) kan omtales som den «egentlige folkehelseplanen».

Oversiktsdokumentet gir også grunnlag for videre arbeid med temaplaner og virksomhetsplaner.

De overordnede målene i *kvalitetsreformen «Leve hele livet»* skal følges opp i strategiarbeidet i kommuneplanens samfunnsdel og konkretiseres i *helhetlig plan for fremtidige omsorgstjenester* (kommunedelplan for helse og velferd). Leka kommune skal legge til rette for å bli et aldersvennlig samfunn, med fokus på aktivitet og fellesskap, mat og måltider, nødvendig helsehjelp og god sammenheng og overganger i tjenestene.

Forebygging blir en viktig strategi i arbeidet med **helhetlig plan for fremtidige omsorgstjeneste**. Det må jobbes aktivt med å redusere sosiale ulikheter. De må satses på forebyggende tilbud med fokus på deltagelse, aktivitet og mestring.

Barn og unges oppvekstvilkår

Kommunen skal legge til rette for et helhetlig og godt *inkluderende læringsmiljø* for at elever skal *mestre grunnleggende ferdigheter og få god faglig kompetanse*. Det må legges til rette for motivasjon og kompetanseheving for lærere i barnehage og grunnskole. Kommunen må legge til rette for at elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring.

For å *forebygge utenforskap* er det viktig å legge til rette for at barn- og unge har et tilbud om *fritidsaktiviteter*. Her må kommunen ha et godt samarbeid og med lag og foreninger, viktige aktører i denne sammenheng, og jobbe godt med tiltak og temaplaner som angår barn og unge.

Nasjonale styringsdokumenter vektlegger forebyggende arbeid, inkludering og tidlig innsats. På oppvekstsektoren er *bedre tverrfaglig innsats* (BTI) og *interkommunale rutiner for spesialpedagogiske tiltak* prioriterte områder for å fange opp og hjelpe utsatte barn og unge.

Som et overordna grep foreslås at det utarbeides en **helhetlig strategi/tiltaksplan for arbeid med barn og unge**. Planen skal bl.a. omfatte kommunens strategier og tiltak for de som har behov for samlet og koordinert innsats på ulike arenaer, og denne må ses i sammenheng med *helhetlig plan for fremtidige omsorgstjenester*.

Barn og unges medvirkning

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra barn og unge i planlegging. Lovens krav om involvering innebærer også at planforslag skal tilpasses og presenteres slik at det blir forståelig for barn og ungdom. For at barn og unge skal «slippe til» må kommunen ha system og strukturer som sikrer medvirkning og medbestemmelse. Et velfungerende ungdomsråd kan være en nødvendig betingelse for å lykkes med barn og unges medvirkning. Et ungdomsråd kan bidra til bred mobilisering av barne- og ungdomsgruppen ([Distriktsenteret 2019](#)).

Landbruk og jordvern hensyn

Landbruket er en viktig bærebjelke for bosetting og næringsutvikling i Leka. Kommunens landbruksplan (vedtatt i 2007) har satt opp følgende utfordring:

- Å opprettholde og på sikt øke produksjonsnivået og sysselsettingen i næringen. Det skal tilrettelegges for både heltids- og deltidsbruk gjennom etablering av tilleggsnæringer og beholde produksjonen på alt landbruksareal, bl.a. ved sterkere jordvern og mer aktiv beitebruk.
- Å sikre at det finnes ungdom som vil overta brukene når generasjonsskiftet i næringen kommer.

Vi står ovenfor dette generasjonsskiftet nå og det haster med tiltak for å opprettholde aktiv drift, produksjonsnivå og bosetting på gårdene. Å sikre videre aktiv drift og bosetting på gårdene vil være grunnlaget for å ivareta jordvern hensynet og holde jorda i hevd til kommende generasjoner.

Det har vært gjennomført flere mobiliseringsprosjekter for om mulig å sikre rekruttering i næringen. Det foregår nå et «velg melk»- prosjekt for satsing innenfor melkeproduksjon. Kommunen bør i særlig grad legge til rette for og søke å sikre videre drift på melkeproduksjonsbrukene i kommunen. Kommunen har tatt et strategisk grep gjennom næringspolitiske retningslinjer. Muligheten til å søke næringsfondsmidler ser ut til å ha virkning.

Kommuneplanens samfunnsdel bør gjenspeile landbrukets posisjon i kommunen. Tydelige føringer i samfunnsdelen kan bidra til å sikre ressursgrunnlaget for primærnæringene. Det anbefales å utarbeide en langsiktig arealstrategi som bl.a. ivaretar verdifulle produksjonsressurser for jordbruk og skogbruk, og som sikrer grunnlaget for en god og bærekraftig utvikling av landbruket. Arealstrategien skal legges til grunn for utforming av planbestemmelser og retningslinjer i kommuneplanens arealdel. Retningslinjer for håndtering av saker etter jordloven og konsesjonsloven vil også være en konkretisering av arealstrategien som sikrer langsiktighet og forutsigbarhet i forvaltningen.

6. Vurdering av gjeldende planer og planbehov

PLANBEHOV

TEMA	Planer og utredninger knyttet til utfordringene	I gang / ny / rullering	Tid/ periode
KOMMUNEPLAN			
	Kommuneplanens samfunnsdel	ny	2021/22
	Kommuneplanens arealdel (2013)	rullering	2022
	Overordna risiko- og sårbarhetsanalyse, inkludert klimasårbarhetsplan	Rullering/ ny	2021/22
	Overordna beredskapsplan inkl. delplaner	rullering	2022
	Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktor	ny	2022
STEDSUTVIKLING			
Samferdsel og infrastruktur	Vedlikeholdsplan kommunale bygg	ny	2022
	Trafikksikkerhetsplan (2018)	rullering	2022
	Hovedplan veg, vedlikeholdsplan	ny	2022
	Hovedplan vannforsyning, (198?)	ny/rullering	2022/23
	Hovedplan for avløp og vannmiljø (199?)	ny/rullering	2022/23
Næring, natur, kulturminner og landskap	Kulturminneplan	ny	2022
	Naturmangfoldplan	ny	2023
	Besøksforvaltning Leka (bærekraftig reiseliv)	ny	2023
OMSORG			
Helse og velferd	Helhetlig plan for fremtidige omsorgstjenester	ny	2023
Oppvekst og familie	Helhetlig plan for arbeid med barn og unge (bhg/sk/helsest)	ny	2023

PLANER SOM ER UTARBEIDET og som videreføres som de er

Kommunale planer/ strategier

- Anleggsplan for idrett og fysisk aktivitet (2020)
- Beitefelt, Overordna retningslinjer for investering i organisert beitebruk (2020)
- SMIL-tiltaksstrategi, overordna retningslinjer (2018)
- Områdeplan Leka Utvalgte kulturlandskap (2010),
- Overordna retningslinjer for forvaltning av UKL-midler i Leka kommune (2021)
- Temaplan Biologisk mangfold (2006)
- Landbruksplan (2007)
- Retningslinjer for behandling av saker etter konsesjonsloven (2017)
- Retningslinjer for næringsfond (2020)
- Plan for utvikling av Leka som reisemål (2017)
- Plan for friluftslivets ferdselsårer
- Retningslinjer for tilskudd til boligbygging (2020)
- Retningslinjer for tildeling/ leie av kommunal bolig (199?) avløses med ny boligpolitisk plan
- Planregister (2015)
- Klima- og energiplan (2011)
- Boligpolitisk handlingsplan (2021)
- Smittevernplan og pandemiplan (nylig utarbeidet, 2021)

Interkommunale planer

- Plan for psykisk helse og rus inkludert alkoholpolitiske retningslinjer (2020)
- Strategisk næringsplan (2020)
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020 - 2024